

GRA MIEJSKA

„ŚLADAMI KARD. STEFANA WYSZYŃSKIEGO”

KLUCZ ODPOWIEDZI

PUNKT 1

Parafia rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Królowej Polski - Warszawa Marymont

ZADANIE 1 Odpowiedz na poniższe pytania:

1. Kiedy urodził się Kard. Wyszyński? Podaj dokładną datę (dzień, miesiąc i rok)
2. Jakie słowa umieścił Kardynał w swoim herbie biskupim?
3. Kiedy i w jakich okolicznościach powstało dzieło Kardynała „Śluby narodu” przed Tysiącleciem Chrztu Polski?
4. Kard. St. Wyszyński nazywany jest Prymasem Tysiąclecia. Kto pierwszy tak go określił?

1. 3 sierpnia 1901r

2. Soli Deo (samemu Bogu)

3. Podczas uwięzienia w Komańczy

4. Jan Paweł II „Taki Prymas jak Wyszyński zdarza się raz na 1000 lat”.

ZADANIE 2 W marymonckim kościele, przy prezbiterium, na wielobocznym skrzyżowaniu naw po lewej stronie usytuowana jest płaskorzeźba Matki Bożej Królowej Polski – patronki kościoła i parafii, wykonana ok. 1975r. Ważnym wydarzeniem w dziejach Polski były Jasnogórskie Śluby Narodu. Zostały one uroczystie złożone 26 sierpnia 1956 na Jasnej Górze przy udziale około miliona wiernych. Ich tekst napisał Ks. Kard. Stefan Wyszyński, jednak ze względu na uwięzienie nie mógł osobiście przewodniczyć tym uroczystościom. Rotę Ślubów odczytał bp Michał Klepacz, pełniący obowiązki przewodniczącego Episkopatu Polski, natomiast na fotelu przeznaczonym dla prymasa Polski leżały białe-czerwone kwiaty. Śluby Jasnogórskie zostały złożone w trzechsetlecie Ślubów Lwowskich, które złożył król Jan II Kazimierz Waza w dniu 1 kwietnia 1656 r. Cała marymoncka parafia, w dniu 5 maja 1957r odnowiła Jasnogórskie Śluby. Znajdź tablicę upamiętniającą to wydarzenie i zrób jej zdjęcie.

(tablica znajdująca się w kościele, na ścianie pod chórem)

ZADANIE 3 Skąd pochodzi nazwa Marymont i jakie związki z tym miejscem miała królowa Marysieńka – żona króla Jana III Sobieskiego?

Pałacyk, służący prywatnemu życiu rodziny królewskiej, stanowił letnią rezydencję królowej Marii Kazimiery i zarazem pełnił funkcję pawilonu myśliwskiego Jana III Sobieskiego. Miejsce otrzymało nazwę „Marymont” – od imienia królowej i francuskiego zwrotu „Marie Mont”, czyli „Góra Marii”.

ZADANIE DODATKOWE Na zdjęciu poniżej, znajdują się dwie postacie: z bukietem kwiatów stoi Ks. Prymas Wyszyński, natomiast obok ówczesny proboszcz parafii – ks. Leon Wajdzik (†1959). Napisz, w którym roku i z jakiej okazji zrobiono to zdjęcie Kard. Wyszyńskiemu, gdy odwiedził parafię na Marymoncie?

W kwietniu 1959r. Prymas Polski przy marymonckim kościele erygował samodzielną parafię.

PUNKT 2

Sanktuarium Błogosławionego ks. Jerzego Popiełuszki. Parafia św. Stanisława Kostki w Warszawie

ZADANIE 1 W jakim kościele i z czyich rąk przyjął święcenia kapłańskie ks. Jerzy Popiełuszko?

Ks. Jerzy Popiełuszko przyjął święcenia kapłańskie z rąk Kard. St. Wyszyńskiego, w bazylice archikatedralnej św. Jana Chrzciciela – katedrze archidiecezji warszawskiej.

ZADANIE 2 Wymień co najmniej 2 tytuły książek Kard. Wyszyńskiego.

m. in. „wszystko postawiłem na Maryję”, „zapiski więzienne”, „kocham ojczyznę więcej niż własne serce”, „Bochen/kromka chleba” itd.

ZADANIE 3 Jakie muszą być spełnione warunki, aby ogłosić, że danej zmarłej osobie przysługuje tytuł „błogosławiony”?

Pierwszy i podstawowy to stwierdzenie, że przyszedł święty cieszy się opinią świętości, co należy rozumieć jako ogólne uznawanie danej osoby za przyszedłego świętego. Kolejny warunek to wykazanie, że beatyfikacja wniesie znaczący wkład w rozwój Kościoła i wiary tzn, że może być wzorem do naśladowania dla ludzi – heroiczność cnót. Dalszy warunek to zbadanie, czy za wstawiennictwem danej osoby Bóg udziela jakichś szczególnych łask - cudów. Ostatni warunek do rozpoczęcia procesu beatyfikacyjnego to potwierdzenie, że ludzie już modlą się za jego wstawiennictwem - kult.

(*zostały podkreślone części składowe odpowiedzi)

ZADANIE DODATKOWE Odnajdź i opisz gdzie znajduje się portret Kard. Stefana Wyszyńskiego widoczny na zdjęciu poniżej oraz uzupełnij napis, zaczynający się od słów: „Ku czci...”, który znajduje pod płaskorzeźbą widoczną na zdjęciu poniżej, znajdującą się na terenie kościoła.

Portret znajduje się na ścianie w kaplicy Matki Bożej Królowej. Napis umieszczony pod płaskorzeźbą na zewnątrz kościoła, brzmi: KU CZCI I PAMIĘCI KSIĘDZA KARDYNAŁA STEFANA WYSZYŃSKIEGO PRYMASA POLSKI OJCA NARODU 12 XI 1978r.

PUNKT 3

Kościół Wizytek w Warszawie, pod wezwaniem Opieki św. Józefa Oblubieńca Niepokalanej Bogurodzicy Maryi

ZADANIE 1 Działalność konspiracyjna Wyszyńskiego: Ks. Kard. St. Wyszyński był częstym gościem warszawskiego klasztoru ss. Wizytek. Jakie szczególne zadania pełnił klasztor dla duchowieństwa oraz dla wspólnot ss. Wizytek z innych krajów obozu komunistycznego i wobec sióstr z innych Zgromadzeń zakonnych?

W klasztorze ss. Wizytek, w warunkach ścisłej konspiracji miało miejsce udzielanie święceń kapłańskich diakonom z Czechosłowacji przez Kard. Wyszyńskiego. Siostry Wizytki z klasztoru warszawskiego udzielały wszechstronnej pomocy prześladowanemu Kościołowi w innych krajach obozu komunistycznego, szczególnie pomogły nawiązać kontakt z rozproszoną wspólnotą ss. Wizytek na Węgrzech. Często także udzielały gościny siostrzom z innych Zgromadzeń zakonnych.

ZADANIE 2 Podczas Powstania Warszawskiego w klasztorze Sióstr Wizytek znalazły schronienie setki osób. Po jego upadku wizytki, podobnie jak większość mieszkańców miasta, musiały opuścić Warszawę. Jednak już w połowie stycznia 1954 r. wróciły na Krakowskie Przedmieście. Po drugiej wojnie światowej klasztor nie zaznał jednak spokoju, zwłaszcza że rektorem kościoła św. Józefa związanego z klasztor w wizytek został źle widziany przez komunistyczne władze ks. Jan Zieja, uczestnik wojny polsko-bolszewickiej, kampanii wrześniowej i kapelan Szarych Szeregów. Następcą jego był poeta ks. Jan Twardowski. Jakie funkcje pełnił podczas Powstania Warszawskiego ks. Stefan Wyszyński, późniejszy Prymas Tysiąclecia, dobry znajomy i współpracownik ks. Jana Zieja, który za zasługi dla Polski został pośmiertnie odznaczony Orderem Orła Białego?

Ks. Stefan Wyszyński, późniejszy Prymas Tysiąclecia, pełnił podczas Powstania Warszawskiego pod pseudonimem Radwan III funkcje kapelana grupy Kampinos AK, działającej w Laskach pod Warszawą oraz kapelana szpitala powstańczego.

ZADANIE 3 W którym roku został odsłonięty pomnik upamiętniający wielkiego Polaka Prymasa Tysiąclecia St. Kard. Wyszyńskiego znajdujący się na placu przed kościołem ss. Wizytek na Krakowskim Przedmieściu w Warszawie? Kto jest jego autorem?

Monument został odsłonięty w 1987r. Jego autorem jest rzeźbiarz Andrzej Renes.

ZADANIE DODATKOWE Znajdź w kościele ss. Wizytek biedronkę kojarzoną z ks. Twardowskim. Zrób zdjęcie oraz zapisz jaki tytuł nosi utwór poświęcony Prymasowi Tysiąclecia napisany w latach 50-tych ubiegłego wieku ks. Jan Twardowski, wieloletni rektor kościoła ss. Wizytek na Krakowskim Przedmieściu?

Wiersz jest bez tytułu i jest dedykowany Prymasowi Tysiąclecia przebywającemu w odosobnieniu w Komańczy, w klasztorze ss. Nazaretanek („Kocham deszcz, który pada czasami w Komańczy”). Później utwór ten był drukowany pod tytułem „Komańcza”.

PUNKT 4

Bazylika Archikatedralna w Warszawie p.w. Męczeństwa św. Jana Chrzciciela

ZADANIE 1 Ilu Księża Kardynałów polskich pochowanych jest w archikatedrze warszawskiej.

Pochowano w niej trzech polskich Kardynałów: Kard. Hlonda, Kard. Wyszyńskiego, Kard. Glempa

ZADANIE 2 W archikatedrze w Warszawie znajduje się kaplica Pana Jezusa, a w niej cudowny Krucyfiks Jezusa Konającego. Związana jest z nim legenda – być może przypisana Mu przez samych warszawiaków - wedle której w Norymberdze Zbawicielowi rosnąć miały kiedyś na głowie włosy. Gdy nadeszły czasy reformacji i zaczęto pogardzać cudami – więcej, zaczęto zacierać, wręcz fizycznie niszczyć, wszelkie ślady jakichkolwiek niezwykłych wydarzeń - włosy te miały uschnąć. Dzięki temu Krucyfiks miał się uchować przed furją reformatorów, jednak po przywiezieniu do Warszawy i umieszczeniu ze czcią w kościele farnym włosy zaczęły ponownie rosnąć. Żeby zaś ich długość nie zasłaniała oblicza Jezusa, co roku w Wielki Piątek obcinać je miały cnotliwe panny. Dziać się to miało do czasu, gdy postrzyżyn dokonała dziewczyna, która wcześniej popełniła grzech cudzołóstwa. Odtąd włosy na głowie Ukrzyżowanego miały przestać rosnąć. Krucyfiks pierwotnie zawieszony na bocznej ścianie nawy kościoła. Zasłynął wówczas nie tylko cudami, ale stał się dla warszawiaków obrońcą od „moru, głodu, powietrza i wojny, powiększał, bogacił, wreszcie uczynił Warszawę stolicą”. Przetrwiał dwa

pożary świątyni, w niewytłumaczalny sposób. W XVII w. flisacy, spławiający zboże do Gdańska, przed wyruszeniem w daleką drogę zamawiali przy tym ołtarzu specjalne nabożeństwo. Do czasów upadku pierwszej Rzeczypospolitej u stóp warszawskiego Krzyża klęczało wielu zasłużonych i wybitnych Polaków, w tym monarchowie Zygmunt I Stary, Stefan Batory, Zygmunt III Waza, Stanisław August Poniatowski. Modlili się przed Nim znakomici wodzowie, m.in. Stefan Czarnecki i Andrzej Tadeusz Bonawentura Kościuszko. Od połowy XVI w. wszystkie sejmy Rzeczypospolitej otwierano nabożeństwem w kościele farnym, później katedralnym, pod opieką Ukrzyżowanego. Tu wygłaszał swe patriotyczne kazania ks. Piotr Skarga, dokonywały się śluby królewskie, koronacje królowych, podpisywane były tzw. pacta conventa, czyli zobowiązania nowo wybranych pomazańców, zaprzysiężenie Konstytucji 3 maja... Król Jan III Sobieski, po powrocie spod Wiednia, właśnie w tej świątyni złożył u stóp Ukrzyżowanego chorągiew Kara Mustafy, dziękując za zwycięstwo nad Turkami. W czasie rozbiorowym władcy państw zaborczych wykorzystywali katedrę m.in. do ogłaszania manifestów carskich... Jednocześnie w podziemiach chowano znamienitszych Polaków. Napisz kto przywiózł

cudowny Krucyfiks do Warszawy oraz kto był fundatorem obecnej kaplicy z cudownym wizerunkiem krzyża widocznej na poniższym zdjęciu?

Krzyż przywiózł do Warszawy w 1525 r. lub w 1539 r kupiec i rajca miejski - Jerzy Baryczka (ur. przed 1500), fundator istniejącej do XIXw. kaplicy Trzech Króli, w której mieściły się groby Baryczków, a także właściciela kamienicy na staromiejskim rynku, zwanej dziś kamienicą Baryczków. Natomiast obecna kaplica mogła powstać w 1708 r. specjalnie dla Ukrzyżowanego Chrystusa dzięki Stanisławowi Kleinpoldtowi-Małopolskiemu, metrykanta skarbu koronnego, sekretarza królewskiego, podstolego i chorążego bractwa warszawskiego, zapewne nobilitowanego mieszczanina warszawskiego, który był m.in. właścicielem pałacyku Pod Czterema Wiatrami (pałacu Teppera-Dückertera), oraz dzięki wcześniejszej donacji z 1653 r. rodziny Baryczków.

*(*zostały podkreślone możliwe warianty odpowiedzi)*

ZADANIE 3 Wymień 2 wydarzenia z życia Kard. Stefana Wyszyńskiego, które są umieszczone na płaskorzeźbie w kaplicy mauzoleum (zaprojektowanej przez Bolesława Szmita) z sarkofagiem Prymasa Tysiąclecia, autorstwa projektu Zbigniewa Łoskota.

Na płaskorzeźbie znajdują się przedstawione wydarzenia m.in.: otrzymanie godności kapłańskiej, spotkanie Prymasa z Janem Pawłem II podczas pierwszej pielgrzymki w Warszawie; pomoc w czasie powstania warszawskiego – pseudonim Radwan III, uwięzienie Prymasa, śluby jasnogórskie Narodu polskiego, solidaryzowanie się z ludźmi pracy i strajkującymi robotnikami

ZADANIE DODATKOWE Z warszawską Katedrą związane jest poniższe zdjęcie. Przedstawia ono uwięzienie kopii obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej w Archikatedrze św. Jana Chrzciciela w Warszawie w 1966r. Wierni modlą się przed wystawionym w oknie obrazem. Peregrynacja kopii Cudownego Obrazu po parafiach Polski, rozpoczęła się w 1957 r. Kilka miesięcy wcześniej, podczas wizyty prymasa Stefana Wyszyńskiego w Watykanie, obraz poświęcił Pius XII, błogosławiąc w ten sposób ideę Wielkiej Nowenny, rozpoczynającej Milenium Chrzta Polski. Do 1966 roku obraz odwiedził dziesięć diecezji, a w każdej z nich wszystkie parafie. W każdej parafii przebywał dobę. Dla wiernych to było wielkie święto. Przysrajano z tej okazji ulice, domy, na granicy parafii i diecezji obraz witały banderki, orkiestry. Przed obrazem modlitwy trwały dzień i noc. Peregrynacja kopii Cudownego Obrazu wywoływała ogromne religijne emocje, dlatego komuniści bali się go. SB obserwowała miejsca nawiedzenia obrazu, dokładną trasę peregrynacji, próbując różnymi metodami, odciągnąć ludzi od udziału w uroczystościach. Prymas Wyszyński komuniści nie mogli aresztować po raz drugi (choć prymas i tego nie wykluczał), „aresztowali” więc obraz. Uroczystości milenijne w Warszawie, z kopią obrazu Matki Bożej Częstochowskiej w katedrze, zakończyły się 26 czerwca. Ale władze nie pozwoliły, aby obraz opuścił miasto i został przewieziony na kolejne milenijne uroczystości. Obraz stał więc w zakrystii katedry, przy zakratowanym oknie. Z ulicy wyglądał jak uwięziony. Na chodniku, na parapecie ludzie stawiali kwiaty, palili świece, modlili się. 2 września prymas zdecydował, że obraz pojedzie na uroczystości do Katowic. Ale nie dojechał, ponieważ ponownie został „aresztowany” przez MO. Obraz zawieźli na Jasną Górę, a zakonnicy umieścili obraz w kaplicy św. Pawła, za kratą i opatrzyli napisem: „Tu znajduje się uwięziony przez Władze Obraz, który wędrował po Polsce”. Tymczasem po Polsce wędrowały puste ramy kopii obrazu Matki

Bożej Częstochowskiej, bo choć milenium się zakończyło, to peregrynacja obrazu po kolejnych diecezjach była kontynuowana. Po raz pierwszy wierni zamiast obrazu witali puste ramy w kościele św. Stanisława Kostki na Żoliborzu. Istnieje przypuszczenie, że autorem tego pomysłu – witania pustych ram – był kard. Karol Wojtyła. Puste ramy na wiernych robiły ogromne wrażenie. Był to wymowny znak braku wolności religijnej w Polsce. Puste ramy wędrowały po Polsce do 1972 roku. Od 1985 roku trwa druga peregrynacja kopii cudownego obrazu Matki Bożej Jasnogórskiej. Należy odnaleźć miejsce, przedstawione na zdjęciu (okno, w którym wystawiony był obraz Matki Bożej Częstochowskiej) i zrobić zdjęcie.

Chodzi o okno zakrystii, od ul. Kanonia

PUNKT 5

Dom Arcybiskupów Warszawskich

ZADANIE 1 Wraz z aresztowaniem Prymasa Polski aresztowano bpa Antoniego Baraniaka. Jakie związki z Kard. Wyszyńskim miał ów niezłomny Biskup, poza tym wydarzeniem?

Bp Baraniak, wtedy jeszcze sekretarz Prymasa Hlonda, z woli umierającego Kardynała przekazał do Stolicy Apostolskiej sugestię dotyczącą następcy Prymasa Polski, w osobie biskupa lubelskiego Stefana Wyszyńskiego. Po nominacji Wyszyńskiego, Ks. Baraniak pozostał jego sekretarzem i kapelanem, a także był jego najbliższym współpracownikiem. Gdy został mianowany przez papieża Piusa XII biskupem pomocniczym gnieźnieńskim. W uroczystościach święceń biskupich brał udział także Kard. Wyszyński. Dalej ze spokojem prowadził zlecone sobie sprawy Kościoła, kierując Sekretariatem Prymasa Polski. Biskup Antoni Baraniak w więzieniu uczynił postanowienie, że nigdy nie będzie świadczył przeciwko Księdzu Prymasowi i że jest gotów oddać swe życie za sprawę Kościoła. Swoją twardą i nieprzejechaną postawą ostaniał przed procesem Prymasa Polski Stefana Wyszyńskiego, który po latach powiedział: "on cierpiał za mnie". Po uwolnieniu z więzienia w październiku 1956 roku, biskup Antoni Baraniak był nadal kierownikiem Sekretariatu Prymasa, aż do nominacji na arcybiskupa metropolitę poznańskiego w 1957 r. Przez wszystkie lata swojego pasterzowania był szczególnie piętnowany przez władze komunistyczne, bowiem niezachwianie pozostawał wierny Prymasowi Stefanowi Wyszyńskiemu i jego polityce wobec komunistycznego rządu. Zmarł w 1977r. Pogrzeb odbył się w Poznaniu, gdzie żegnali go m.in. Prymas Tysiąclecia Stefan Wyszyński oraz kardynał Karol Wojtyła.

*(*podkreślone zostały możliwe odpowiedzi)*

ZADANIE 2 Napisz co przedstawia zdjęcie i opisz znaczenie co najmniej jego dwóch elementów.

Zdjęcie przedstawia herb Kard. Wyszyńskiego, na tarczy kroju francuskiego trójdzielnej w rosochę. W górnym polu jest wizerunek Matki Boskiej Jasnogórskiej, szczególnej patronki Kardynała, której zawierzył siebie i Polskę. W polu drugim błękitnym trzy srebrne lilie – herb kapituły gnieźnieńskiej. W polu trzecim srebrnym misę z głową św. Jana Chrzciciela – patrona archidiecezji warszawskiej. Nad tarczą znajduje się czerwony kapelusz kardynalski, a z boków zwieszają się sznury z 15 węzłami (chwościami) po obydwu stronach. Z tarczy wyrasta podwójny krzyż arcybiskupi. Pod tarczą wstęga z zawołaniem "Soli Deo" (samemu Bogu)

ZADANIE 3 Opisz kto występuje na poniższym zdjęciu i jakie wydarzenie ono upamiętnia?

Kard. St. Wyszyński 22 października 1978 uczestniczył w inauguracji pontyfikatu Jana Pawła II. Przystąpił do homagium, czyli uroczystego złożenia hołdu nowemu papieżowi przez kardynałów. Gdy prymas Wyszyński całował papieża w pierścień, Jan Paweł II na znak szacunku dla Wyszyńskiego uniósł się z tronu, ucałował go w rękę i uścisnął.

ZADANIE DODATKOWE odnajdź i zrób zdjęcie balkonu, z którego Kardynał Wyszyński pozdrawiał tłumy ludzi witających go po powrocie z uwięzienia.

Chodzi o zdjęcie:

